

Ministerul Educației

Manual
pentru clasa
a III-a

CORINT
LOGISTIC

Corina Andrei
Constanța Bălan

LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ

CUPRINS

Ghid de utilizare a manualului	6	UNITATEA III: IARNA	
Competențe generale și specifice	7	<i>Plămâinii</i> , după Anna Claybourne,	
		<i>Totul despre corpul uman</i>	46
UNITATEA I: DIN NOU LA ȘCOALĂ		Textul de informare	49
<i>Prima zi de școală</i> , după Eugenia Popa-Cohuț ...	8	<i>Povestea fulgului de nea</i> ,	
Prezentarea de personaje, de cărți.....	11	după Eugenia Popa-Cohuț.....	50
<i>Toamna în pădure</i> , după Mihai Stoian	12	Textul literar narativ	53
Descrierea unor ființe, obiecte,		<i>Bradul</i> , de Vasile Alecsandri.....	54
fenomene din universul apropiat.....	15	Textul literar în versuri.....	57
<i>Insula copiilor care mănâncă litere</i> ,		<i>Crăciunul copiilor</i> , de Octavian Goga.....	58
după Sonia Larian.....	16	Organizatori grafici.....	59
Relatarea unei acțiuni, a unei întâmplări.....	19	Invitația	61
<i>Să citim ilustrațiile</i>	20	Recapitulare	62
Solicitarea de informații.....	23	Evaluare	63
Recapitulare. Evaluare	24	<i>Copacul cu viață veșnică</i> ,	
<i>Povestea cărții de povești</i> ,		după Silvia Kerim (Lectură)	64
după Emilia Căldăraru (Lectură)	25	<i>Colinde</i>	66
UNITATEA II: PRIETENIA		UNITATEA IV: PERSONALITĂȚI	
<i>Vreau să fii prietenul meu!</i> , după Ovidiu Zotta ...	26	ȘI EVENIMENTE	
Descrierea unei persoane.....	29	<i>Cine a inventat stiloul?</i>	68
<i>Prietenii cântăreți</i> , după Simion Garin.....	30	Prezentarea unei activități. Descrierea	
Cererea simplă familiară, cererea politicoasă.....	33	unui obiect.....	71
<i>Iepurașul și Luna</i> , după Florea Țuiu	34	<i>Poveste despre Eminescu</i> , după o legendă	
Inițierea unui schimb verbal	37	populară	72
<i>Grădina tăinuită</i> , după Frances Hodgson Burnett..	38	Transformarea unui dialog în povestire și invers.....	75
Afișul. Fluturașul.....	41	<i>Copilul cu mâini de aur</i> , după o legendă populară...	76
Recapitulare	42	Oferirea de informații	79
Evaluare	43	Recapitulare. Evaluare	80
<i>Șoricelul de țară și șoricelul de oraș</i> ,		<i>Așa m-a trimis pe mine țara</i> ,	
după Esop (Lectură)	44	după Crina Decusară-Bocșan (Lectură).....	81

UNITATEA V: COPIII IUBESC ANIMALELE

<i>Ce animal o fi?</i> , după Evgheni Cearușin	82
Cuvinte care denumesc ființe, lucruri, fenomene ale naturii (Substantivul)	85
<i>Heidi</i> , după Johanna Spyri	86
Intuirea numărului și a genului substantivului	89
<i>Ariciul și iepurele</i> , după Lev Tolstoi	90
Cuvinte care arată însușiri ale ființelor, lucrurilor, fenomenelor naturii (Adjectivul – recunoaștere și locul lui în propoziție)	93
Recapitulare	94
Evaluare	95
<i>Întrebări</i> , de Daniela Crăsnaru (Lectură)	96

UNITATEA VI: PRIMĂVARA

<i>Mama mea</i> , după Anna Sewell, <i>Black Beauty</i>	98
Pronumele personal (recunoaștere, forme)	101
<i>Primăvara</i> , de George Topârceanu.....	102
Pronumele personal	105
<i>Bucuriile primăverii</i> , după <i>Cel din urmă basm</i> , de Ionel Teodoreanu	106
Cuvinte care arată acțiunea, starea, existența (Verbul).....	109

<i>Zi de primăvară</i> , după Titel Constantinescu	110
Verbul	113
Recapitulare	114
Evaluare	115
<i>Copiii din crâng</i> , după Konstantin Dimitrievici Ușinski (Lectură).....	116

UNITATEA VII: VARA

<i>Cățelul și furnica</i> , de Constantin Scripcă	118
Formularea unei păreri despre povești și personajele acestora	121
<i>Darurile Vrăjitorului din Oz</i> , după L. Frank Baum, <i>Vrăjitorul din Oz</i>	122
Proiect – <i>Copilăria, cel mai frumos basm</i>	125
<i>Scrisoare</i> , de Ana Blandiana	126
Cartea poștală și e-mailul	129
Recapitulare finală	130
Evaluare finală	135
Recomandări de lectură	136

Prima zi de școală

după Eugenia Popa-Cohuț

AFLĂ DESPRE AUTOR

Eugenia Popa-Cohuț s-a născut în 1927, la Panciu. A scris poezii, piese de teatru, povestiri și romane pentru copii, obținând numeroase premii literare.

A făcut parte și ca medic din viața celor mici.

CITEȘTE DE ACELAȘI AUTOR

- Povestea unui om de zăpadă
- Mama
- Băiatul și leii cei triști
- Am să fiu pasăre
- Moartea leului Rank

VOCABULAR

- **a cerceta** – a observa
- **emoție** – fior
- **a îndruma** – a orienta, a sfătui

Pentru Ioana, prima zi de școală a început dimineața devreme. Cum a făcut ochi, a și sărit din pat. A cercetat casa, umblând în vârful picioarelor. Fratele ei, Dan, dormea dus. Ei i-a fost ușor să se trezească. Împrumutase somnul bunicilor: se culca devreme și se trezea în zori. Treaba asta este foarte bună pentru un școlar.

Se spală pe față, să dispară orice urmă de somn, apoi mănâncă. Îmbrăcatul durează câteva secunde, deoarece are hainele pregătite de cu seara. Se mișcă încet ca să nu-l trezească pe Dan. *Și el dormise cu grijă? Nu, el este deja în clasa a treia. Nu mai are emoții.* Ea acum începe școala.

Îi pare rău că nu știe să scrie; i-ar fi lăsat un bilet:

Iartă-mă, Dane, că am plecat fără să te mai aștept! M-am temut să nu întârzii la școală.

Îi va spune când se vor întâlni, mai târziu.

Iese din casă cu grijă, pentru că pantofiorii ei, cumpărați anume pentru această zi, scârțâie. Pleacă nerăbdătoare și emoționată spre școală. În dreptul parcului i se alătură Haiduc, un câine pe care și-l făcuse prieten pe timpul verii. Ioana îi dă din

biscuiții ei preferați pe care îi primea de la bunica. Îi spune planul și el o ajută să descopere drumul până la școală.

— Stai cuminte! strigă ea, când el își pune labele pe rochița ei nouă. Nu-mi arde de joacă astăzi! Am treabă!

Pe stradă nu se vede niciun copil care să se îndrepte spre școală. Foarte bine! Ea va păși prima pe poarta școlii.

O bătrână o vede și, zâmbind, o întreabă:

— Nu-i prea devreme pentru școală, pușor?

— Niciodată nu-i devreme pentru școală, răspunde Ioana.

În curtea școlii, zidurile o întâmpină tăcute. Doar ferestrele întreabă: *Ce cauți aici? Cum ce cauți? De astăzi, sunt și eu elevă!* răspunde fetița.

Încep să apară copiii. Intră pe poartă veseli, fără griji, îmbrăcați frumos, ca scoși din cutie. Par niște fluturi. Mersul le este ca un zbor ușor. Nimeni nu râde de faptul că sunt însoțiți de părinți, chiar și de bunici. *Așa se vine în prima zi de școală*, își spune ea cu părere de rău. *Părinții sunt cei care îți îndrumă pașii când începi să te ridici, tot ei sunt cei care te duc de mână în prima zi de școală.* Ioana își simte sufletul greu pentru această fugă a ei spre școală.

Era bine dacă nu se grăbea. Avea timp destul să-i aștepte și pe Dan, și pe mama. Simte o atingere cunoscută. Întorcându-se, îi vede stând în spatele ei pe cei doi.

— Mamă! Mamă! strigă Ioana, aruncându-se în brațele ei. Când ai venit?

— Am fost tot timpul în spatele tău! Cum să te las singură? îi răspunde mama. Uite-l și pe fratele tău!

Acum, școala poate să înceapă.

Tu cum te-ai simțit în prima zi de școală?

ÎNȚELEGE TEXTUL

1. Unde vrea să meargă Ioana?
2. De ce nu-l așteaptă pe Dan?
3. Cum s-a pregătit fetița pentru această zi?
4. De ce se teme ea?
5. Cine o întâmpină la școală?
6. Ce regretă Ioana?
7. Când se întâlnește cu mama și cu fratele ei?
8. Crezi că Dan mai are emoții în prima zi de școală? De ce?

ÎNVĂȚĂ ALTFEL

EXPLOZIA STELARĂ

Vă împărțiți în cinci grupe. Un reprezentant al grupei extrage una dintre cele cinci stele pe care scrie: Cine? / Ce? / Unde? / Când? / De ce?

În grupă se formulează întrebări conform stelei așe. (Ex.: *Cine este Dan?*)

Colegii din celelalte grupe răspund la întrebări.

EXPLICĂ EXPRESIILE

- *cum a făcut ochi*
- *doarme dus*
- *nu-mi arde de joacă*
- *ca scoși din cutie*
- *mersul este ca un zbor ușor*
- *își simte sufletul greu*

AMINTEȘTE-ȚI

- Componentele unei cărți sunt:
 - **copertă** (protejează filele);
 - **cotor** (partea laterală unde se lipesc filele cărții);
 - **file** (o filă e formată din două pagini);
 - **pagini**.
- Pe **coperta** unei cărți apar:
 - titlul;
 - autorul;
 - o imagine sugestivă;
 - editura care a realizat cartea.
- **Cuprinsul** este o listă în care sunt enumerate titlurile textelor și pagina corespunzătoare.

JOC DE ROL**LA BIBLIOTECĂ**

Ești bibliotecar și vorbești cu un cititor (colegul tău) care doarește să împrumute o carte.

- Inversați rolurile.
- Scrie dialogul în caiet.

GHICEȘTE

O cetate luminată
Stă cu poarta descuiată,
Dar în ea nu pot pași
Decât cei ce știu citi.

(cartea)

REALIZEAZĂ

La orele de arte vizuale și activități practice confecționează semne de carte.

EXPLOREAZĂ TEXTUL *Prima zi de școală*

1. Precizează titlul, autorul și personajele textului.
2. Identifică în text câte un enunț care să exprime:
 - a) o întrebare;
 - b) o constatare;
 - c) o exclamare.
3. Transcrie din text biletul pe care l-ar fi lăsat Ioana fratelui său.
4. La ce crezi că s-a gândit fetița în drumul către școală?
5. Care este mesajul din enunțul: *Părinții sunt cei care îți îndrumă pașii când începi să te ridici, tot ei sunt cei care te duc de mână în prima zi de școală.*
6. Citește fragmentul în care Ioana regretă că a venit la școală neînsoțită.
7. Formulează cel puțin trei sfaturi pentru Ioana, pe care aceasta să le aplice la școală.
8. Scrie un text, de șapte-zece rânduri, în care să vorbești despre prima ta întâlnire cu școala.

FOLOSEȘTE-ȚI CUNOȘTINȚELE – *Cartea*

1. Identifică pe manualul tău componentele unei cărți.
2. Transcrie textul în caiet și completează folosind cuvintele următoare: *uscate, semne, umezeală, titlul, rup, îndoii, autorul.*
Pe prima copertă a cărții se scriu și Când citesc o carte, nu foile, nu paginile și folosesc de carte. Cărțile se păstrează în locuri ferite de
3. Enumeră regulile pe care le respecti atunci când împrumuți o carte de la bibliotecă.
4. Numește trei motive pentru care trebuie prețuită cartea.
5. Găsește două-patru proverbe despre carte și explică înțelesul lor.
6. Scrie titlul și autorul cărților pe care le-ai citit în vacanță. Recomandă colegilor una dintre cărțile care ți-au plăcut, motivând alegerea, în maximum cinci rânduri.

PROIECT *Prima mea carte*

Confecționează o carte care să conțină un text scris de tine, despre un moment important din viața ta. Adaugă poze sau desene reprezentative pentru a o face mai atractivă.

Prezintă-o în fața clasei, numind toate elementele unei cărți.

Prezentarea de personaje, de cărți

1. Citește fragmentele de mai jos și rezolvă cerințele:

a) *Fata babei era slută, leneșă, tâfnosă și rea la inimă; dar pentru că era fata mamei, se alinta cum se alinta cioara-n laț, lăsând tot greul pe fata moșneagului.*

Fata moșneagului era frumoasă, harnică, ascultătoare și bună la inimă.

(după Ion Creangă, *Fata babei și fata moșneagului*)

b) *Împărăteasa făcu un fecior alb ca spuma laptelui, cu părul bălai ca razele lunii. Și-i puse mama numele: Făt-Frumos din lacrimă. Și crescău și se făcu mare ca brazii codrilor.*

(după Mihai Eminescu, *Făt-Frumos din lacrimă*)

c) *Fetița nu părea mai mare de cinci ani. Peste rochia groasă, cenușie, purta un șal roșu, de lână. Era încălțată cu niște ghete înalte. Avea fața arsă de soare, cu niște ochișori vioi și obrăjori îmbujorați.*

(după Johanna Spyri, *Heidi*)

d) *Au fost odată șapte rațe. Prima era șchioapă, a doua chioară; a treia avea ciocul strâmb, a patra o aripă mai lungă, a cincea era cam jumulită de pene, a șasea n-avea coadă, iar a șaptea era surdă. Dar ce-are a face? Fiecare se credea cea mai frumoasă din lume!*

(Vladimir Colin, *Povestea celor șapte rațe*)

• Care sunt personajele prezentate în primele trei fragmente?

- Ce poți spune despre fiecare dintre ele?
- Ce defecte avea fiecare rață?
- Ce sentimente ți-a trezit descrierea lui Heidi?

2. Scrie un text, de șase-zece rânduri, în care să vorbești, pe rând, despre: a) Scufița Roșie; b) Mowgli; c) Albă-ca-Zăpada.

3. Prezintă-le colegilor o carte care ți-a plăcut. Redă, pe scurt, conținutul acesteia.

ACUM ȘTII

Orice element poate deveni personaj într-o povestire. Prezentarea unor persoane / personaje se referă la aspectul fizic și / sau la trăsăturile lor sufletești.

În prezentarea unei cărți se precizează:

- autorul;
- titlul;
- numele personajelor;
- conținutul pe scurt.

JOC

• Ghicește ce personaje ar putea avea o carte cu titlurile de mai jos:

1 Radu în lumea roboților

2 În țara florilor de mai

3 Povestea cireselor de mai

4 Întâmplare cu doi pomi și trei vrăbii

• Desenează câte un aspect sugerat de fiecare titlu.

Toamna în pădure

după Mihai Stoian

AFLĂ DESPRE AUTOR

Mihai Stoian (1927-2005) a lucrat ca redactor la reviste pentru copii (*Licurici, Pogonici*), scriind pentru aceștia:

- *Mică e vacanța mare*
- *Înțepătura*
- *Povești de la fereastra mea*

CITEȘTE DE ACELAȘI AUTOR

- *HA – RA – BA – BU – RICI*
- *Eu, Tică și alții...*
- *Găinușa de aur*
- *Cum a plesnit bostanul de prea mult râs*

VOCABULAR

- **încercănat** – cu ochii obosiți
- **a poposi** – a se opri, a sta
- **a se zbengui** – a se juca
- **fire** – natură
- **nestingherită** – nederanjată
- **orizont** – zare
- **leit** – la fel

Când a băgat de seamă că prima frunză veștedă a căzut din copacul pe care l-a încălzit toată vara, soarele a lăsat să-i pice o lacrimă din ochiul **încercănat**. De atunci, nenumărate frunze au căzut la pământ, formând un covor multicolor, care foșnea la atingere.

Fluturii au bătut pentru ultima oară din aripi și, doborâți de vremea care se răcea, **au poposit**, apoi, pe pământ, fără suflare.

Sunt atâtea culori în pădure! Totuși, viețuitoarele nu se bucură de ele, ci, din contră, încep să-și facă griji mai multe decât astă-vară.

Furnica, ocupată cu munca din zori și până-n noapte, pită sub o ciupercă pentru a se adăposti de picăturile reci ale ploii, se minunează:

— Cum, a și trecut un an?

Pentru iepure, acesta-i un prilej de bucurie; toamna anunță apropierea iernii pe care el o așteaptă, deoarece se poate **zbengui** prin zăpadă în nopțile cu lună, fără să fie ținta vânătorilor. Acum însă, tunetul care anunță venirea ploii îl sperie, amintindu-i de bubuitul puștii vânătorului.

ÎNȚELEGE TEXTUL

1. De ce s-a întristat soarele?
2. Cum au reacționat viețuitoarele la venirea toamnei?
3. Ce schimbări din natură l-au impresionat pe fiecare?
4. De ce este asemănată natura cu o uriașă vulpe roșcată?
5. Din ce cauză a dispărut curcubeul?
6. Pentru ce se pregăteau păsările?
7. Ce înseamnă toamna pentru tine?

ÎNVAȚĂ ALTFEL

ȘTIU. VREAU SĂ ȘTIU. AM ÎNVĂȚAT.

Completează primele două rubrici din tabel cu ceea ce știi despre toamnă și ce ți-ai dori să afli despre aceasta.

Știu	Vreau să știu	Am învățat
• este un anotimp • •	• • •	• • •

La sfârșitul activității completează ultima rubrică.

RĂSPUNDE. ARUNCĂ. INTEROGHEAZĂ.

Folosiți o minge. Cel care o aruncă adresează o întrebare, în legătură cu textul studiat, celui care o prinde. Acesta răspunde, apoi aruncă mingea altui copil, adresându-i altă întrebare.

Albinele sunt nemulțumite și îngrijorate. Zumzăie în stup pentru că li se pare că nu au fost destul de harnice și n-au strâns suficientă miere ca să aibă cu ce se hrăni până la anul. Au o nouă grijă: florile și-au închis pleoapele catifelate și nu mai au de unde să culeagă polenul dulce și auriu.

Vulpea e în culmea fericirii. Noua **fire** pare o uriașă vulpe roșcată, gata să-i păcălească pe toți. De acum, nu mai trebuie să se strecoare ca să nu fie zărită de ceilalți.

Lupul, dimpotrivă, crede că natura ține cu el și s-a îmbrăcat în haine cenușii ca să îi semene **leit**. Râde la cer, fiindcă și acesta a îmbrăcat pentru vremea răcoroasă cojocul lui.

Cântărețele pădurii au constatat că frunzele care le protejau cuiburile au căzut și ploaia pătrunde **nestingherită** în cuiburile lor, udându-le culcușul. Acum, acesta nu mai este moale și călduros, cum a fost toată vara, ci, peste noapte, a devenit rece și neprimitor. Ce bine că puii au crescut și nu mai sunt așa sensibili! Acum pot zbura și își procură singuri hrana. Privindu-i, mamele înțeleg că, deși iubesc pădurea, trebuie să o părăsească pentru o vreme și să se mute în țările calde, pentru a se apăra de iarna care se apropie.

Iată, deodată, peste pădure se arată un fluture neobișnuit de mare. Mai sunt fluturi atât de târziu? Nu! E un curcubeu întârziat. A cuprins zarea cu aripile lui multicolore. Tremură din aripi o singură dată, apoi, ca și cum polenul i s-ar fi scuturat de tot, se face nevăzut după dealul tot mai galben.

Peste **orizont** s-au arătat berzele albe, curate ca lacrima, parcă s-ar fi îmbăiat cu o clipă înainte, iar acum nu fac altceva decât să-și scuture aripile...

Plouă din nou. Așa-i toamna!

Tu cu ce sentimente întâmpini toamna?

EXPLICĂ EXPRESIILE

- a băgat de seamă
- au bătut pentru ultima oară din aripi
- au poposit fără suflare
- florile și-au închis pleoapele catifelate
- noua fire pare o uriașă vulpe roșcată
- berzele albe, curate ca lacrima

AMINTEȘTE-ȚI

- **propoziția** – o comunicare spusă sau scrisă
- la **sfârșitul unei propoziții** se poate scrie:
 - **punct** (.) când se comunică informații;
 - **semnul întrebării** (?) când se solicită informații;
 - **semnul exclamării** (!) când se exprimă un îndemn, un sfat, o mirare, o urare, o poruncă.
- **propoziția** poate fi:

- **simplică**: lepurele aleargă.
- **dezvoltată**: lepurele speriat aleargă în pădure.

PORTOFOLIUL

Realizează o fișă în care să prezinți, prin text sau desen, ocupațiile membrilor familiei tale în anotimpul toamna. Împreună cu ceilalți colegi, alegeți cea mai interesantă lucrare. Argumentați.

EXPLOREAZĂ TEXTUL *Toamna în pădure*

1. Citește textul în gând, apoi în lanț, împreună cu ceilalți colegi.
2. Care sunt semnele toamnei prezentate în text?
3. Împarte textul în fragmente logice. Citește fiecare fragment, apoi povestește-l oral. Exprimă, printr-un enunț, conținutul fiecărui fragment.
4. Personajelor textului li s-au atribuit însușiri omenești. Care sunt acestea? (Ex.: *Soarele a lăsat să-i pice o lacrimă.*)
5. Imaginează-ți că ești într-un stup. Realizează un dialog, de opt-zece rânduri, între albinele îngrijorate de apropierea iernii.
6. Formulează propoziții în care cuvântul „fire” să aibă înțelesuri diferite.

FOLOSEȘTE-ȚI CUNOȘTINȚELE – *Propoziția*

1. Alcătuieste câte o propoziție despre toamnă formată din: a) trei cuvinte; b) patru cuvinte; c) cinci cuvinte.
2. Spune câte trei enunțuri care au la sfârșit: a) punct; b) semnul întrebării; c) semnul exclamării.
3. Scrie, din textul *Toamna în pădure*, câte două propoziții care au la sfârșit punct, semnul întrebării, semnul exclamării.
4. Formulează întrebări pentru răspunsurile următoare:
 - a) Vântul leagănă ușor frunzele arămii.
 - b) Stropii reci de ploaie se izbesc de geam.
 - c) Gospodarii adună roadele câmpului.
5. Citește propozițiile de mai jos și alege ce exprimă fiecare:

a) Să o ascuți pe bunica!	• o urare;
b) La revedere, Matei!	• o poruncă;
c) Maria, hai la joacă!	• o rugăminte;
d) Te rog să mă ajuți!	• o strigare;
e) La mulți ani, mamă!	• o mirare;
f) Ce mare ai crescut!	• un salut;
	• o exclamare.
6. Transformă propozițiile de mai jos în propoziții dezvoltate:

a) Cad frunzele.	d) Berzele pleacă.
b) Vine ploaia!	e) Cățelul latră.
c) Bate vântul?	f) Maria desenează.

Descrierea unor ființe, obiecte, fenomene din universul apropiat

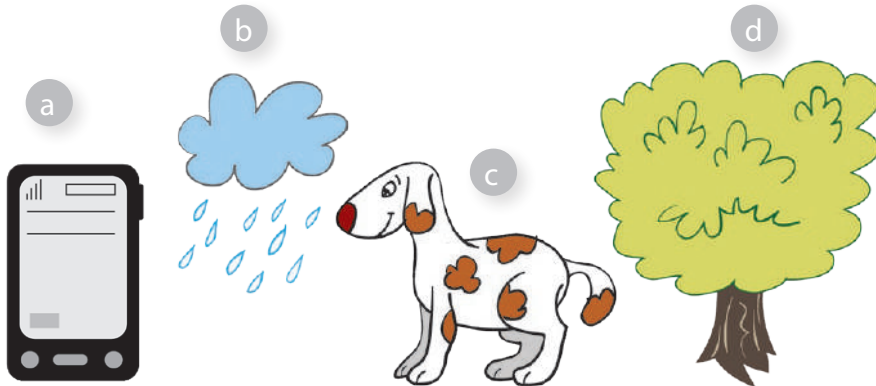
1. Citește textele de mai jos. Selectează aspectele caracteristice fiecărei descrieri, apoi explică legătura omului cu fiecare element prezentat.

<p>Trandafirul este o floare cu tulpina acoperită de mulți spini tăioși. Petalele sale pot fi de culoare albă, galbenă, roșie, până la violet-închis. Are un miros plăcut și poate ajunge la 1 metru înălțime.</p>	<p>Frigiderul este un aparat pentru producerea și menținerea frigului. Are un spațiu izolat termic, răcit de o instalație specială. Este dotat cu rafturi pe care se așază produsele alimentare.</p>	<p>Marea este o creștere urmată de o coborâre a nivelului mării, datorată forței de atracție combinate a Lunii și Soarelui. Se petrece zilnic și are o durată de aproximativ 12 ore.</p>
---	---	---

2. Realizează, în scris, o descriere pentru: *albină, pantofi, creion*, pe baza întrebărilor:

- Ce este?
- Cum arată?
- Ce utilitate are?

3. Prezintă, în patru-șase enunțuri, fiecare ilustrație de mai jos.

4. Descrie animalul preferat folosindu-te de întrebările:

- Ce animal este?
- Ce înfățișare are?
- Unde trăiește?
- Cu ce se hrănește?

5. Pe baza planului de mai jos, descrie o ploaie de toamnă.

- întunecarea cerului;
- adăpostirea vietăților;
- dezlănțuirea ploii;
- încetarea ploii.

6. Folosind expresii frumoase, descrie pădurea în anotimpul toamna.

ACUM ȘTIU

Descrierea unei ființe, a unui obiect sau fenomen cuprinde:

- elemente componente specifice;
- culoare, dimensiuni, formă (după caz);
- utilitatea lui în viața omului.

JOC DE ROL

VÂNZĂTORUL ISTEȚ

Mergi la magazin și descrie ceea ce vrei să cumperi, fără a-i spune numele în fața vânzătorului (colegul tău). Acesta, isteț fiind, îți va oferi ce ai cerut, dacă ai făcut o prezentare bună.

GHICEȘTE

Are blana mătăsoasă.
Și lăbuțe cu gheruțe.
Toarce-întruna, ghem rotește
Și pe șoareci îi pândeste.

(pici)

Insula copiilor care mănâncă litere

după Sonia Larian

AFLĂ DESPRE AUTOR

Sonia Larian (1931-2003) a scris povestiri și romane atractive pentru copii.

CITEȘTE DE ACELAȘI AUTOR

- Ghiduș Arcăduș
- Băiețașul din stele
- Cutia din sticlă
- Continentul colorat

VOCABULAR

- **a debarca** – a coborî pe mal de pe o navă
- **lunetă** – instrument care ajută la observarea obiectelor depărtate
- **mirodenii** – condimente
- **întortocheat** – încâlcit, încurcat
- **descompletat** – incomplet

Lângă Țara copiilor care merg la școală, în Marea de cerneală, se află *Insula copiilor care mănâncă litere*.

Demult, aici locuiau oameni care se hrăneau cu pești, ouă, ierburi sălbatice, toate de culoare albastră, fiindcă le pescuiau din apele *Mării de cerneală*.

Copiii lor credeau că pot mânca doar alimente de culoare albastră.

Odată, s-a oprit la țărmul insulei o corabie cu litere albastre ieșite din povești, care se îndreptau către „Țara literelor colorate”. Se rătăciseră și doreau să-și refacă rezerva de apă înainte de a pleca iar la drum, spre suratele lor de alte culori.

Literele **debarcaseră** și priveau în jur, curioase. **P**, înarmat cu o **lunetă**, cerceta locurile în speranța că-i va zări pe locuitori. El văzu, ascunși după copaci, mulți copii care îi studiau cu priviri curioase și în tăcere pe musafirii nepoftiți. Nu înțelegeau cum pot exista ființe albastre și pe pământ, nu doar în apă, cum știau ei.

— Sunt albastre, spuse un copil.

— Sigur sunt bune de mâncat! Haideți să le mâncăm! îndemnară alții.

Copiii ieșiră din ascunzătoare și se repeziră asupra literelor: unii mâncau literele crude ca pe ierburile culese din mare, alții le frigeau sau le fierbeau, așa cum îi văzuseră pe părinții lor, și presărau peste ele **mirodenii**, înainte de a le înghiți. Erau foarte gustoase!

— Hai să fugim! strigau literele care scăpaseră. Copiii aceștia sunt sălbatici!

Un **A** de tipar, curajos, zise:

— Așteptați! Vreau să vorbesc puțin cu ei. Mănâncă litere doar pentru că nu știu că suntem mai de folos la citit. Se pare că nu le-a spus nimeni acest lucru până acum. Voi încerca eu să o fac!

— Mare curaj, spuse un **M**, bine așezat pe picioare. Ai grijă, totuși, s-ar putea s-o sfârșești rău!

Îndrăznețul **H** le spuse copiilor:

— Hei, copii, chiar dacă suntem albastre, ar fi bine să ne citiți. Veți fi mai câștigați prin ceea ce veți afla decât dacă ne mâncați. Dacă dispărem, nu mai înțelegeți nimic din cuvinte și nici nu veți învăța lucruri interesante.

— Stați mai aproape să vă povestim ce locuri frumoase am văzut în drumul nostru, îi îndemnă un **S**, înțelept și sfătos. Ia începe tu povestea, frate **C**.

I se alătură și un **T**, care avea talent la povestit.

Atrași de frumusețea poveștii, copiii s-au așezat roată în jurul literelor, ascultând atent. Au aflat că rostul literelor pe lume nu este să fie mâncate, indiferent ce culoare au, ci trebuie respectate de toți oamenii.

Uneori, însă, vreun copil mai mânca, pe ascuns, câte o literă dintr-un cuvânt **întortocheat**.

— Dar asta a fost demult! protestă un **X**. Pe *Insula copiilor care mănâncă litere* nu mai există niciun cuvânt **descompletat**, iar copiii știu că literele nu sunt bune de mâncat.

— Și, dacă acolo toate literele sunt respectate de copii, înseamnă că așa fac toți elevii din lume, admise **Z**.

Tu cum respecti literele?

ÎNȚELEGE TEXTUL

1. Unde se află „Insula copiilor care mănâncă litere”?
2. Cu ce se hrăneau locuitorii ei?
3. De ce au debarcat literele pe insulă?
4. Cum s-au comportat copiii cu acestea?
5. De ce mănâncă litere copiii din poveste?
6. Ce au făcut literele pentru a scăpa cu viață?
7. Tu cunoști copii care mănâncă litere? Ce sfat le dai?

ÎNVAȚĂ ALTFEL

PĂLĂRIILE GÂNDITOARE

Clasa este împărțită în șase grupe.

POVESTITORII: Povestesc conținutul textului în lanț.

MORALIȘTII: Ce părere ai de...?

CREATORII: Ce credeți că s-a întâmplat cu literele după ce au părăsit insula?

CRITICII: Cum apreciați comportamentul copiilor?

GÂNDITORII: Voi ce metodă de îmblânzire a copiilor ați folosi?

MODERATORII: Conduc discuția dintre celelalte pălării, cer părerea, fac aprecieri.